

Répási Krisztián

Az európai szélsőbaloldali terrorizmus színeváltozása

A gazdasági válság kezdete óta megszorodó politikai töltetű erőszakos cselekmények ráirányították a figyelmet a szélsőbaloldalhoz kapcsolódó terrorizmusra, amely marginálisan ugyan, de továbbra is részét képezi a politikai erőszak világának. Az alábbi írás megkísérel átfogó képet adni a jelenkor európai szélsőbaloldali terrorizmusáról, röviden ismertette a relevánsabb, az Europol terrorfenyegetettséget vizsgáló éves jelentései (Terrorism Situation and Trend Report – TE-SAT) által is megemlített terrorszervezetek tevékenységét.

A TE-SAT adatai szerint 2006 és 2010 között 164 szélsőbaloldalhoz, azon belül az anarchizmushoz, illetve a marxista-leninista ideológiához köthető terrortámadást követtek el. Bár az elmúlt öt évben a hatóságok Ausztriából két, Portugáliából és Csehországból pedig egy-egy terrorcselekményként kezelt támadást jelentettek, a merényletek több mint 90 százaléka mindössze négy országra, Olaszországra, Görögországra, Spanyolországra és Németországra korlátozódik.

Olaszország

A „történelmi” Vörös Brigádok felbomlása

Az 1980-as években az addig ideológiailag egységesnek, monolitnak tűnő Vörös Brigádok bomlásnak indult. 1980-ban már lépett belőle egy kisebb frakció, majd 1984-ben bekövetkezett az újabb szakadás, aminek következtében a terrorszervezet két külön frakcióra, a Harcoló Kommunista Pártra (*Brigate Rosse Partito Comunista Combattente – BR-PCC*) és a Harcoló

Kommunisták Uniójára (*Brigate Rosse per l'Unione dei Comunisti Combattenti – BR-UCC*) vált szét. Szaniszló József tanulmányában kifejti, hogy az eredeti BR-hitvalláshoz jobban kötődő, az úgynevezett „első pozíciót” megtestesítő nagyobbik frakció, a BR-PCC ideológiájában központi szerepet kapott a fegyveres ellenállás és a tartós polgárháborúra történő berendezkedés, a tömegeket azonban nem tekintették ideológiailag eléggé képzettnek ahhoz, hogy azok magukévá tegyék a forradalom eszméjét. A „második pozíciót” képviselő BR-UCC ellenben nem kívánta magát elszigetelni a tömegektől, szorosabb kapcsolatot hirdetett meg velük. Elsődleges céljaik közt az olasz proletárforradalom kirobbantása szerepelt, majd pedig a világforradalom és a proletár internacionalizmus ügyét kívánták győzelemre vinni.

Az Új Vörös Brigádok

Úgy tűnt, hogy 1988-ra a hatóságok a Vörös Brigádok összes frakcióját felszámolták, vagy maguk a terroristák hagytak felönként a fegyveres harccal. A börtönbün-

tetésüket töltő befolyásosabb aktivisták hivatalos deklarációjukban feloszlatták a BR-t, de a külföldre menekült tagok és a börtönben ülő keményvonalasok az 1990-es évek elején feltámasztották a szervezetet. A források megoszlának a tekintetben, hogy a kilencvenes években a BR melyik frakciója rejtőzködött az Új Vörös Brigádok név mögött: a feltámasztott BR-PCC, vagy egy teljesen új szervezet, a Harcoló Kommunista Magok (*Nuclei Comunisti Combattenti – BR-NCC*). A régi-új szélsőbaloldali csoport az évtized során több katonai célpont ellen hajtott végre merényletet, de két legjelentősebb akciója a munkáltatóknak kedvező kormányprogram kidolgozásában részt vevő Massimo D'Antona és Marco Biagi kormányzati tanácsadóknak 1999-ben, illetve 2002-ben történt meggyilkolása volt. Az ezt követő hajtóvadászat eredményeként 2003-ra a szervezet jelentősen meggyengült. Főbb vezetőit, Nadia Liocét és Roberto Morandit letartóztatták, Mario Galesit pedig lelőtték a rendőrök. A nyomozások során a szakértők az aktivistákkal kapcsolatosan számos ponton folytonosságot és egyezést találtak a valóban létező BR-NCC, valamint a 14-15 évvel korábban már felszámoltak hitt BR-PCC között. A tömegbázis azonban megváltozott. A régi Vörös Brigádok tagsága radikális baloldali értelmiségi fiatalokból állt, míg a mostaniak között – ideértve nemcsak a különböző BR-frakciók, hanem véleményünk szerint az összes anarchista és marxista szervezet aktivistáit – elsősorban az alulfizetett rétegekből jött szélsőségeseket lehet megtalálni: postásokat, kórházi betegszállítókat, szociális munkásokat. Az sem világos továbbá, hogy napjainkban a Vörös Brigádok melyik utódszervezete aktív, ha aktív még egyáltalán. Feltehető, hogy a várakozások ellenére egyik frakciót sem tudták teljesen felszámolni, így mindkét csoportból maradtak szabadlábban lévő terroristák, mindazonáltal a TE-SAT jelentések a Vörös Brigádokkal összefüggő merényleteket a BR-PCC számlájára írják.

A kisebb marxista szervezetek

A Politikai-Katonai Kommunista Párt (*Partito Comunista Politico-Militare – PCP-M*) a Brigádok „második pozíciójának” tömegmozgalmak felé nyitó eszmevilágát tette magáévá. Az állam ellen küzdő vörös hadseregként definiálva önmagukat, céljuk egy politikai és katonai szárnyal rendelkező kommunista párt létrehozása volt. 2007. február 12-én számos Brigád-taggal együtt több PCP-M aktivista is rendőrökre került, köztük Davide Bortolato, Claudio Latino, Alfredo Davanzo és Vincenzo Sisi. A szervezet, amelynek működésében több szakszervezeti tag is részt vett, jó viszonyt ápolt a Brigádokkal, maga a PCP-M vezetője, Davanzo még régi BR-ben kezdte „karrierjét”. A marxista szervezetekkel kapcsolatban szót kell még ejteni a Proletár Ellenállás Sejtjeiről (*Cellule di Resistenza Proletaria*). A csoport 2007 és 2010 között legalább hét, többek között autókereskedők, csendőrök, kormánypárti és ellenzéki politikusok ellen követett el Molotov-koktélos támadást, egy TV-s producernek pedig csomagba rejtett bombát küldött. A Forradalmi Front a Kommunizmusért (*Fronte Rivoluzionario per il Comunismo*) szervezete az olasz szélsőbaloldali terrorizmuspaletta érdekes színfoltját képezi, ugyanis igazából sehova sem lehet besorolni: egyszerre vallja magáénak a Vörös Brigádokra jellemző, a forradalom elkerülhetetlenségét vizionáló marxizmus-leninizmust és a globalizációellenes, mindenféle uralmat, hatalmat elutasító anarchizmust.

Informális Anarchista Szövetség (Federazione Anarchica Informale – FAI)

A 2003 óta aktív FAI a fegyveres akciók mellett elkötelezett, különböző anarchista csoportok laza szövetségévé vált, amely nem ismeri el sem napjaink európai politikai berendezkedését, sem a marxizmust, mivel mindkettőt elnyomó hatalomként definiálja. Tagszervezetei: La Brigata 20 luglio; Le Cellule contro il Capitale, il Carcere, i suoi Carcerieri e le sue Celle; Solidarietà Internazionale; valamint a Cooperativa Artigiana Fuoco e Affini. A mozgalom a 2000-es évek során főleg Torinóban és Milánóban számos csomag- és levélbombát küldött építési vállalkozóknak, rendőröknek, a torinói polgármesternek és a jobboldali Északi Ligának. 2003 decemberében Bolognában csomagokba rejtett bombákat adott postára, amiket az Eurojustnak, az Europolnak, Jean-Claude Trichet-nek, az Európai Központi Bank vezetőjének, valamint Romano Prodinak, az Európai Bizottság akkori elnökének szánt. A Prodinak küldött csomag felrobbant ugyan, de senki sem sérült meg. 2010. december 23-án az egy hónappal korábbi görögországi merényletekhez hasonlóan Svájc és Chile római nagykövetségén csomagokban elrejtett pokolgépek robbantak fel, megsebesítve néhány követségi alkalmazottat, 27-én pedig a római görög nagykövetségen is találtak egy fel nem robbant csomagbombát. Közleményük szerint a terroristák bosszút akartak állni a három országon. Svájc azért került a célkeresztjükbe, mert több olasz anarchista Svájcban tölti büntetését, a chilei képviselőnek küldött pokolgépet Mauricio Morales chilei anarchista emlékének szánták, akit Santiago de Chileben saját, hátizsákjába rejtett bombája ölt meg, amikor az idő előtt működésbe lépett. A görögöknek szánt küldeményrel pedig Lambrosz Fountasz görög anarchista halála miatt akar-

tak revánsot venni. A FAI 2011-ben is követte el merényletet Svájc ellen: március 31-én a svájci atomlobbi-csoport, a Swissnuclear olteni székhelyén robbant fel a nekik szánt postai küldemény. A FAI-val kapcsolatban a TE-SAT és az olasz titkosszolgálati jelentések említést tesznek a *Rivolta Anonima Tremenda* elnevezésű szervezetről, amit a FAI piemontei ágaként tartanak számon. Első ismert merényletük a 2006 júliusában Chiamparino polgármesterének küldött csomagbomba volt.

Olaszországban egyszerre van jelen a marxista-leninista és az anarchista szervezett politikai erőszak. A marxista szervezetek fontosnak tartják a Vörös Brigádokhoz való kötődést, olyannyira, hogy modern köntösbe bújtatva, a gazdasági válságot kritizálva szinte ugyanazokat a jelszavakat hirdetik, mint a „történelmi” BR, vagy annak későbbi „első”, illetve „második pozíciója”. Az olasz titkosszolgálatok szerint a szélsőbaloldali felforgató tevékenységet három részre lehet osztani: a Vörös Brigádokra, a magukat ugyancsak harcosoknak valló, de a fegyveres akciók terén kezdőnek számító kis csoportokra, valamint a keményvonalas, évtizedek óta fogva tartott terroristákra, akik ugyanott folytatnák, ahol annak idején abbahagyták. A három réteg keresi egymással a kapcsolatot, és félő, hogy a hetvenes-nyolcvanas évek terrorista hálózatának újbóli kiépülése támogató bázisra találhat a globalizációellenes, anarchista csoportokban, ehhez azonban a marxistáknak és az anarchistáknak véglegesen félre kell tenniük az ideológiai eltérésekből is adódó, egymás iránti ellenszenvüket.

Görögország

A szélsőbaloldali terrortámadásoknak minden bizonnyal az államcsődhöz közelítő Görögország van a leginkább kitéve. Ösz-

szehasonlítva a többi érintett állammal, a görögországi támadások lényegesen nagyobb sajtónyilvánosságot kaptak, valószínűleg azért, mert a kritikus pénzügyi helyzet kapcsán az erőszakos cselekmények is nagyobb hírértékkel bírtak. A mediterrán országban a Forradalmárok Szektája, a Tűz Sejtjeinek Összeesküvése és a Forradalmi Harc hajtották végre a legtöbb, Athénra és Thesszalonikire koncentrált terrorcselekményt.

Forradalmárok Szektája (Szekta Epanasztaton)

A szakértők úgy vélik, hogy a Forradalmárok Szektája a tüntetések során életét veszítő 15 éves diák, Alexandrosz Grigoropoulos halála utáni, 2008 decemberében kitört zavargások során alakult meg. Rőpiratuk szerint a csoport a turistaszezon megzavarását akarja elérni, jelentős pénzügyi veszteséget okozva az országnak, de a turistákat nem tekintik célpontnak, és nem akarnak válogatás nélkül ölni. Célpontnak számítanak ellenben a rendőrök, a büntetés végrehajtásban dolgozók és az újságírók. 2009. február 3-án követték el az első ismert akciójukat, bombát robbantva a Koridallosz börtönnél. 2009. február 17-én az Alter TV-társaság parkolójában nyitott tüzet a csoport egyik fegyverese, de nem talált el senkit. Júniusban a rendőrség antiterrorista egységének tisztjét lőtték le, 2010. július 19-én pedig megölték Szokratisz Gioliasz korrupciós ügyekben vizsgálódó oknyomozó újságírót.

A Tűz Sejtjeinek Összeesküvése (Szinomoszia Pirinon tisz Fotiasz)

A szervezet 2008. január 21-én, illetve április 9–10-én követte el első nagyobb támadásait Athénban és Thesszalonikiben, fel-

gyűjtva több bankot, autószalont, valamint az Olasz Kulturális Intézet épületét. Az erőszakhullám a politikai élet szereplőit is elérte. 2009. október 30-án és november 14-én Marietta Giannaku, az ellenzéki konzervatív Új Demokrácia politikusa, valamint Mimisz Andrulakis, a kormánypárti PASOK-képviselő otthonánál, 2010. március 19-én pedig a szélsőjobboldali Arany Hajnal (*Chrisy Avghi*) párt irodája előtt robbant bomba. A csoport eddigi legnagyobb volumenű akcióját 2010 novemberében során a svájci, a bolgár, az orosz, a chilei, a német, a mexikói, a holland és a belga nagykövetségnek, valamint Sarkozynek, Merkelnek, Berlusconi-nak, az Európának és az Európai Bíróságnak postázott levél-, illetve csomagbombákkal követte el. A tagok átlagéletkora 20-24 év, néhány aktivistát, köztük Kosztasz Papadopouloszt, Olga Oikonomidut, Jeórrjosz Polidoroszt, Krisztosz Tszakaloszt, Jeórrjosz Nikolopouloszt, Damiano Bolanót a rendőröknek sikerült őrizetbe venniük.

Forradalmi Harc (Epanasztatikosz Agonasz)

Első komolyabb akciójukat 2003. szeptember 5-én követték el, bombát robbantva az athéni bíróság épületénél. Az elmúlt hét évben több robbantásos és lőfegyveres támadást hajtottak végre, közülük a legjelentősebb a 2007. január 12-i volt, amikor vállról indítható rakétával találták el az athéni amerikai nagykövetség épületét. A merényletek a pénzügyi krízis begyűrűzését követően megsokszorozódtak, az egyik támadásnak halálos áldozata is volt: 2010. június 24-én a Közrendvédelmi Minisztériumban robbantott csomagbomba megölte a miniszter asszisztensét, Jeórrjosz Vasszilakiszt. Nem sokon múlt, hogy a 2009. február 18-i merényletkísérlet is tragédiát

okozzon: az athéni Citibank központi épületénél az autóba rejtett, nagy erejű pokolgépet a tűzszerek még időben hatástalanították. A szakemberek szerint a Forradalmi Harc sorai közt az 1975 és 2002 között működő szélsőbaloldali November 17-e, valamint az 1971-től 1995-ig fennálló Forradalmi Népi Harc (ELA) terrorszervezetek le nem tartóztatott tagjai is megtalálhatóak. 2011 júliusában a Forradalmi Harc tagjai közül Nikosz Maziotiszt, élettársát, Panaiota Rupát, valamint Kosztasz Gurnaszt, Krisztoforosz Kortesziszt, Evangelosz Sztatopuloszt, Szarantosz Nikitopuloszt, Kosztasz Katszenoszt és Maria Berahát bíróság elé állították.

A szélsőbaloldali terrorizmus Görögországban évtizedeken keresztül a marxista-leninista November 17-e és az ELA merényleteiben öltött testet, ám úgy tűnik, hogy a November 17-e felszámolása után a marxista-leninista szervezeteknek végleg leáldozott, átadták helyüket az anarchista csoportoknak. Az anarchizmus irányába mutató változásokat már az 1990-es években lehetett érzékelni, ugyanis az ELA és a November 17-e utódainak tekintett, rövid életű Forradalmi Sejték és Forradalmi Brigádok hiába tudták soraik közt az egykori marxista „forradalmárokat” is, retorikájukat már a globalizáció- és hatalomellenes jelzőszavak uralták. A szakértők rávilágítanak arra, hogy a görög marxista szervezetek a szegényekért, az elnyomottakért harcoló forradalmároknak állították be magukat, antikapitalista, EU- és Amerika-ellenes retorikát használtak, míg az újgenerációs szélsőségeseket – ahova már a 2002-ben létrejött Forradalmi Harc is tartozik – viszont a vérontás vágya hajtja, és nem törekednek arra, hogy megnyerjék maguknak a közvéleményt. Példaként a Forradalmárok Szektajának és a Tűz Sejtjeinek kommunikációját lehetne felhozni: a Szekta-tagok nyíltan ki-

jelentik, hogy nem akarják megindokolni tetteiket, míg a Tűz Sejtjeinek a városi hadviselés nem eszköz valaminek az elérésére, hanem maga a végcél, ugyanakkor ők nem osztják a Szekta nézeteit az emberi élet semmibe vételére vonatkozóan, és figyelmeztetik célpontjaikat a merényletek előtt. A marxista csoportokkal való összetetésben John Brady Kiesling, az athéni amerikai nagykövetség egykori munkatársa különbségként értékeli, hogy a mostani lázadókból hiányzik a hosszú távú küzdelemre történő felkészülés és az ezzel együtt járó óvatosság. A rendőrséget a Sejt-tagok elfogásában például az is segítette, hogy az aktivisták lakása tele volt terhelő bizonyítékokkal, és elővigyázatlanul használták mobiltelefonjukat. Az újgenerációs „forradalmárok” nihilista felfogása magyarázatot ad a támadások elkövetésének módjára. Az évtizedeken át működő görög terrorista csoportok nem követtek el tömeges halálos áldozatot követelő merényleteket, hanem a Vörös Brigádokhoz és a Vörös Hadsereg Frakcióhoz hasonlóan pontosan meghatározott célszemélyekkel végeztek, és nem volt morális bázisa a vérontásnak, az állam elleni totális háborúnak. Az e téren történt változás jeleként értelmezhető, hogy a robbantásos és a fegyveres merényleteknél már kevésbé számít, hogy kik és hányan lesznek áldozatok. A Forradalmi Harc Citibanknál elhelyezett pokolgépes akciójánál a korábbi, „bevett” formától eltérően nem érkezett figyelmeztető telefon a készül merényletről, és a szerencsén múlt, hogy időben értesítették a rendőrséget a gyanús gépjármű miatt. A Tűz Sejtjeinek 13 csomagbombájában semmilyen logikát nem lehet felfedezni, a Forradalmi Szekta újságíró gyilkossága és az Alter TV-társaságnál rendezett lövöldözése pedig ugyancsak talány. A helyzetet talán Panagiotisz Sztatisznek, a rendőrség szóvivőjének a

Szektával kapcsolatos, de véleményünk szerint mind a három vizsgált szervezetre ráillő nyilatkozata érzékelteti a legjobban: „az ember azt várná egy forradalmi csoporttól, hogy a kapitalistákkal kezdik, aztán veszik célba az igazságszolgáltatás képviselőit. De ha ezek védtelen célpontot találnak, akkor biztos, hogy lecsapnak.”

Spanyolország

A jelenkori spanyolországi szélsőbaloldali erőszakról nagyon kevés információ áll rendelkezésre. A TE-SAT adatai szerint 2006 és 2010 között az ibériai országban követték el a legtöbb ilyen típusú terrorcselekményt, összesen 65-öt. Egészen 2008-ig a szélsőbaloldali terrortámadásokért a hivatalosan 1976-ban létrehozott Október 1-je Antifasiszta Ellenállási Csoportokat (*Grupos de Resistencia Antifascista Primero de Octubre – GRAPO*) lehetett felelősségre vonni. A GRAPO a Spanyol Kommunista Pártból kivált marxista-leninista csoport, az Újjáalakult Spanyolországi Kommunista Párt fegyveres szárnyaként jött létre nem sokkal Franco halála előtt. A GRAPO, amelyre nagy hatással volt mind a maoizmus, mind az ETA, kezdetben a Forradalmi Antifasiszta Hazafias Fronttal (FRAP) együtt harcolt először a Franco-rezsim, majd a demokratikusan választott, ám általuk fasisztának minősített kormányok ellen, azonban egyik szervezet sem tudott széles támogatást kivívni. Míg a FRAP hamar feloszlott, addig a GRAPO három évtizednyi illegalitása során számos fegyveres és robbantásos merényletet hajtott végre többek között rendőrök, üzletemberek, a konzervatív Spanyol Néppárt politikusai és spanyolországi amerikai érdekeltségek ellen. A terrorszervezet 2002-ig többször is újjáalakult, de aztán a sorozá-

tos rendőrségi akciók miatt egyre kevesebb merényletet hajtott végre. A GRAPO sorsát végül a 2007-es nagy letartóztatások pecsételték meg, ezt követően a szervezet feltehetően megszűnt létezni. Mindezek ellenére a terrorcselekménynek minősített támadások – többnyire gyújtogatások – 2008-at követően megszorodtak. Az elkövetők viszont a korábbiaktól eltérően anarchisták, aktivitásuk pedig Katalónia területére, köztük Barcelonára koncentrálnak.

Németország

A négy ország közül Németországban hajtották végre a legkevesebb szélsőbaloldali terrorcselekményt, az elkövetők pedig szinte kizárólag a *Militante Gruppe* nevű szervezet aktivistái voltak. A csoport célja az volt, hogy „felszámolja az állam és a társadalom jelenlegi intézményeit egy kommunista világrend érdekében”. A „harci csoport” a nyomozók szerint mintegy 25 támadást hajtott végre 2001 és 2007 szeptembere között állami intézmények, jelképek és szélsőjobboldali csoportok ellen, de akcióinak nem voltak halálos áldozatai, és nem okoztak tetemes anyagi károkat sem. A 2007. június 6–8-a között a Heiligendammban tartandó G8-csúcs miatt, a korábbiaknál szélesebb körű nyomozást követően a szervezet számos tagját letartóztatták, köztük Andrej Holmot, a csoport vezetőjét.

Johannes Schmalzl, a belső elhárításért felelős Alkotmányvédelmi Hivatal baden-württembergi tartományi vezetője szerint a baloldali terroristák aktivitása elsődlegesen az államapparátus, a szociálpolitika, elsősorban a szociális támogatások jelentős csökkentését is magába foglaló Hartz-reformok, valamint a globalizáció ellen írá-

nyul. Támadásaik ugyanakkor nem igazán látványosak, aminek az lehet az oka, hogy nem akarják maguk ellen fordítani a közvéleményt. Schmalzl úgy véli, a szélsőbal még egyelőre messze áll a korábbi RAF-terror dimenzióitól. Ugyanakkor a Militante Gruppe támadásait a német hatóságok terrorcselekménynek tekintették annak ellenére, hogy a szervezet nem követett el robbantásos merényletet vagy fegyveres támadást, valamint a Molotov-koktélos akcióknak sem voltak sérültjei, így a Katalóniában tomboló anarchista erőszakhoz hasonlóan ez esetben is felmerül annak kérdése, hogy mi számít valójában terrorcselekménynek. A TE-SAT adatai mindenesetre azt mutatják, hogy az elmúlt három évben – vagyis a Militante Gruppe 2007-ben történt felszámolását követően – Németországban megszűnt a szélsőbaloldali terrorizmus. (2006-ban még tíz szélsőbaloldali terrortámadást regisztráltak, de egy évvel később már csak négyet, az elmúlt három évben viszont egyet sem.) Kérdéses azonban, hogy a helyzet mennyiben változik majd az elkövetkező években. A hatóságok 2011. október 10. és 13. között Berlin környékén, vasúti sínpályák közelében 17 kezdetleges módon összeállított gyújtóbombát találtak, amelyek közül kettő működésbe lépett. A személyi sérülést nem okozó robbantásokat, illetve merényletkísérleteket az addig ismeretlen, magát *Heklának* nevező szélsőbaloldali csoport vállalta magára. A szervezet tagjai elítélik Németország afganisztáni szerepvállalását, valamint követelik annak az amerikai katonának, Bradley Manningnek a szabadon bocsátását, aki információkat adott át a Wikileaksnek. Politikai körökben fellángolt a vita a szélsőbaloldali terrorizmus újjáéledéséről. Több konzervatív politikus, köztük Rainer Wendt, a rendőrség szak-szervezetének elnöke és Peter Ramsauer

közlekedésügyi miniszter az események kapcsán rögtön a Vörös Hadsereg Frakciójával vont párhuzamot. Ugyanakkor Klaus Wowereit berlini polgármester és a Német Szociáldemokrata Párt visszautasította a szélsőbaloldali terrorizmus újjászületésével kapcsolatos feltételezéseket, német szélsőbaloldali internetes fórumozók pedig egyenesen ostobának nevezték a merényletkísérleteket, és az elkövetőket amatőröknek tartják. A CDU politikusainak féltelmeit támasztja alá, hogy az Alkotmányvédelmi Hivatal szerint a szélsőbaloldali aktivitás évről évre nő, azonban a titkoszolgálati jelentések hangsúlyozzák, hogy az erőszakos cselekményeket extrémizmusként, és nem terrorizmusként kezelik.

Török szélsőbaloldali szervezetek Nyugat-Európában

A törökországi marxista-leninista szervezeteknek, a Török Kommunista Pártnak (*Türkiye Komünist Partisi/Marksist-Leninist – TKP/ML*) és a Törökországban öngyilkos merényleteket is elkövető Forradalmi Népi Felszabadítási Párt-Frontnak (*Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi – DHKP-C*) sikerült széles támogatói és logisztikai bázist kiépíteni Franciaországban, Németországban, Belgiumban és részben Cipruson, aminek segítségével finanszírozhatták a törökországi terrortámadásaikat. Bár a török szélsőbaloldali szervezetek az Európai Unió területén eddig nem követtek el merényleteket, a német, a francia és a belga hatóságok jelentős erőfeszítéseket tettek a két csoport felszámolására. A franciák 2006-ban a TKP/ML, két évvel később pedig a DHKP-C helyi bázisait zilálták szét, párhuzamosan a szervezet három feltételezett vezetőjének németországi őrizetbe vételével. Ugyanakkor megjegyzendő, hogy míg Németországban 2006 és 2009 között a legtöbb

szélsőbaloldali terrorizmus vádjával letartóztatott személy a DHKP-C soraiból került ki, addig magához a szervezethez 1999 óta nem köthető egyetlen Németország területén elkövetett erőszakos cselekmény sem.

Konklúzió

Miroslav Mareš rávilágít arra, hogy napjaink marxista és anarchista terrorcsoportjai lazább felépítésűek, valamint kevesebb taggal, pénzzel és emiatt kisebb fegyver-arsenállal rendelkeznek, mint elődjük harminc-negyven évvel ezelőtt. A jelenlegi struktúra már az 1990-es évek elején kialakult. A „történelmi” szélsőbaloldali terror-szervezetek felbomlása a jóval kisebb taglétszámmal rendelkező csoportok, frakciók felemelkedését hozta magával, amelyek megőrizték függetlenségüket, nem olvadtak össze, és külön-külön vették fel a harcot az „ellenséggel” szemben.

A másik jellemző tulajdonság, hogy a terrorcselekmények alacsony intenzitásúak, néhány kivételtől eltekintve még a robbantásos merényletek sem követeltek halálos áldozatot, kevesen sérültek meg a támadásokban, és az anyagi kár is elhanyagolható. Mareš mindezt az 1970-es, 1980-as évek másodvonalbeli terrorcsoportjainak – például a német Forradalmi Sejteknek – a működésével állítja párhuzamba. A „kis hatóerejű akciók” hátterében a szerény anyagi lehetőségek és a dilettantizmus mellett az is meghúzódhat, hogy a terrorista szervezetek nem akarják elveszíteni szimpatizánsaikat.

A terrorszervezetek többek között oly módon akarják legitimálni cselekedeteiket, hogy nyíltan szolidaritást vállalnak saját és egymás börtönben ülő aktivistáival. Nagyon fontosak számukra a szimbólumok. A görög terrorcsoportok többször is robbantottak a számos anarchista kényszer-lakhelyeként szolgáló Koridallosz börtön-nél. A luxusautókat kínáló autószalونok felgyűjtása a tőke és a „pazarlás” jelképei elleni támadásként, míg a nagykövetségek-nél elkövetett merényletek az érintett országok elleni jelképes hadüzenetként foghatók fel. A legtöbb merényletet azonban az „elnyomó”, „népnyúzó” és „korrupt” állam képviselőinek tekintett rendfenntartó erők és politikusok ellen követték el. Az Új Vörös Brigádok szemében a munkáltatókat kedvező helyzetbe hozó Massimo D’Antona és Marco Biagi a kizsákmányolás szimbólumait jelentették, feltételezhető továbbá, hogy Biagit sem véletlenül az egykori Olasz Kommunista Párt fellegvárának számító Bolognában gyilkolták meg. Mindazonáltal a „nagy elődökre” való visszautalás csak az olaszországi marxista csoportokra jellemző, az anarchisták egyik országban sem keresnek folytonosságot a múlttal.

A szélsőbaloldali szervezetek komoly nemzetközi hálózatot működtetnek. A Tűz Sejtjeinek „Holland Sejtjént” feltüntetett csoportja a fasisztának minősített utrechti Rabobank épületét háromszor, 2010 júniusában, októberében és 2011 februárjában gyújtotta fel. De minden bizonnyal az olasz marxista és anarchista szervezeteknek van a legkiterjedtebb nemzetközi kapcsolatrendszere. Az Új Vörös Brigádok az 1980-as évek belga szélsőbaloldali terrorszervezet, a Harcoló Kommunista Sejtek szabadlábón lévő képviselőivel és a GRAPO-val is tartották a kapcsolatot, de a belga hatóságok fényt derítettek arra is, hogy a kisebbik a marxista csoporttól, a PCP-M-től is vezettek szála a belga terrorszervezet „visszavonult” tagjaihoz. A PCP-M vezetője, Alfredo Davanzo nemcsak a belga „bajtársakkal” ápolt jó viszonyt, hanem a marxistákat és anarchistákat tömörítő, zürichi székhelyű Nemzetközi Vörös Segély (*Secours Rouge*

International) szervezettel is, amelyet az olasz titkosszolgálatok a külföldön lévő olasz képviseltek elleni Molotov-koktélos támadások finanszírozójaként tartanak számon. Jelenleg viszont nem a marxista, hanem az anarchista vonalon – konkrétan a görögökkel – a legszembetűnőbb az együttműködés (2009-ben Alfredo Bonannót, az ismert anarchista teoretikust és öt további olasz anarchistát vettek őrizetbe Görögországban), de Mareš szót ejt még a török és kurd szélsőbaloldali, valamint az iraki szekuláris ellenálló szervezetekkel való kapcsolattartás tényéről is. Elméleti szinten felmerül annak lehetősége, hogy a különféle szélsőbaloldali, szélsőjobboldali és iszlámista szervezetek összefognak a közös cél, vagyis a kormány megdöntésének érdekében. 2003 elején Észak-Olaszországban több olyan röplapot találtak, amelyek „imperialistaellenes harcok front” létrehozását sürgették szélsőbaloldali és az iszlámra áttért radikális jobboldali személyek részvételével. Ugyanakkor semmilyen bizonyíték nem támasztja alá, hogy az „egységfront” akár Olaszországban, akár máshol létrejött volna. Mareš szintén kizárja ennek lehetőségét, megemlítve, hogy az 1990-es évek közepén a német Antiimperialista Sejt megkísérelt ugyan együttműködni az országban lévő iszlámista szervezetekkel, de mindez a szélsőbaloldali közeg heves ellenállásába ütközött.

Összességében elmondható, hogy a szélsőbaloldali terrorizmus mind a négy vizsgált országban más és más formában jelentkezett, ám közös bennük, hogy az elmúlt ki-

lenc évben a még aktív marxista csoportok jelentősen visszaszorultak, vagy megszűntek. Különösen 2006 és 2008 között szenvedtek hatalmas vereséset az európai terrorista szervezetek: a PCP-M, a GRAPO, valamint a szintén terrorszervezetként kezelt Militante Gruppe már csak névlegesen léteznek, a Vörös Brigádok utódszervezete még jobban meggyengült, de az anarchista görög Forradalmi Harcnak és a Tűz Sejtjeinek is számos tagja került rács mögé. A marxista erőszak újjáéledésére egyedül Olaszországban van némi esély, ugyanis Görögországban, Spanyolországban, Németországban és Olaszországban a radikális baloldali erőszak világát – ideértve nemcsak a terrorizmust, hanem az extrémizmust is – már jó ideje az anarchista csoportok uralják. A TE-SAT adataiból kiderül továbbá, hogy a szeparatista és az iszlámista terrorcselekményekkel ellentétben, a szélsőbaloldali terrortámadások száma 2008 óta növekvő tendenciát mutat, ami mögött az Európát is elérő gazdasági recessziót lehet sejtteni. (2007-ben 21, 2008-ban 28, 2009-ben 40, 2010-ben 45 merényletet regisztráltak.) Ugyanakkor a támadások alacsony intenzitása és a sérültek alacsony száma miatt, ahogy Tóth Péter fogalmazza, „az európai terrorizmust több szakértő is olyan úgynevezett jelképes terrorizmusnak tekinti, amelynek fő célja nem a konkrét veszteségokozás, mint inkább a figyelemfelhívás és a virtuális félelemkeltés a médián keresztül,” és véleményünk szerint ez alól a szélsőbaloldali terrorizmus sem kivétel. ■

Irodalom

Amadori, Giacomo – Ferraris, Gianluca: Soccorso troppo rosso. *Il Panorama*, 16 febbraio 2007.

Hooper, John: Camera bike takes Italy back to future with arrest of terror cell. *The Guardian*, February 14, 2007.

Gathmann, Florian: Debate over 'Leftist Terrorism' Erupts in Germany. *Der Spiegel online*, 10. 13. 2011.

- Koltrowitz, Silke: Anarchist group says behind Swiss parcel bomb. *Reuters*, April 1, 2011.
- Maltezou, Renee – Cutler, David: Greek urban guerilla groups. *Reuters*, November 3, 2010.
- Mareš, Miroslav: Extreme Left Terrorism in Contemporary Europe from „Communist Combattant Parties” to Militant Campaigns? *Central European Political Studies Review*, Vol. IX, Part 4, Autumn 2007, 294–314. o.
- Szaniszló József: Napjaink nemzetközi (globális) terrorizmusa. 2. rész. *Szakmai Szemle*, 2005. 2. szám. 5–32. o.
- Tzafarias, Menelaos – Bland, Archie: Greek journalist investigating corruption shot dead at his home. *The Independent*, July 20, 2010.
- Westcott, Kathryn: Italy’s history of terror. *BBC online*, January 6, 2004.
- Bomb explodes at deputy’s home. *Ekathimerini*, November 14, 2009.
- Bomb targets MEP home. *Ekathimerini*, October 31, 2009.
- Final statement Cells of Fire (nl cell): Attacks on Rabobank. *Independent Media Centre*, February 23, 2011.
- First of October Anti-Fascist Resistance Groups. *Center for Defence Information*, February 9, 2005.
- Increase in Left-Wing Extremism Sparks Concern. *Der Spiegel online*, 06. 06. 2011.
- Informal Anarchist Federation. *Study of Terrorism and Responses to Terrorism*, http://www.start.umd.edu/start/data_collections/tops/terrorist_organization_profile.asp?id=4058.
- New Red Brigades Communist Combatant Party. *Center for Defence Information*, March 23, 2005.
- November 17, Revolutionary People’s Struggle, Revolutionary Struggle. *Council on Foreign Relations*, January 12, 2007.
- Nuove Brigate Rosse – Nuclei Comunisti Combattenti. *Jane’s World Insurgency and Terrorism*, January 31, 2011.
- Our lives of burning vision [A Tűz Sejtjei Összeesküvésének nyilatkozata], March 2011. <http://325.nostate.net/library/ccf.pdf>.
- Overnight Series of Arsons. *Independent Media Centre*, 21. 01. 2008.
- Pacco bomba all’ambasciata greca. *La Repubblica*, 27 dicembre 2010.
- Partito Comunista Politico-Militare. *Jane’s World Insurgency and Terrorism*, February 15, 2011.
- Relazione sulla Politica dell’Informazione per la Sicurezza, 2007, 2008, 2009. <http://www.sicurezza nazionale.gov.it/web.nsf/documenti/>.
- Revolutionary Front for Communism. *Study of Terrorism and Responses to Terrorism*, http://www.start.umd.edu/start/data_collections/tops/terrorist_organization_profile.asp?id=98.
- Revolutionary Struggle members indicted. *Athens News*, July 18, 2011.
- Terrorismo rosso a Roma, un arrestato. *Libero*, 19. 07. 2010.
- Terrorism Situation and Trend Report (TE-SAT) 2007–2011.